

Terry Pratchett

HANIMLAR VE
BEYLER

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI

Delü

“Zaman bir uyuşturucudur.
Fazlası sizi öldürür.”

Terry Pratchett

1948 yılında İngiltere’de doğan Sör Terry Pratchett, çağdaş fantezi ve mizah edebiyatının önde gelen isimlerinden biri. Hayalgücü, Büyük A’Tuin’in zihni kadar geniş; kalemi ise Rincewind’in cesareti kadar bükülgen olan Terry Pratchett’in yarattığı DiskDünya evrenine ait, 41 roman ve irili ufaklı yan kitaplar var. Bunlar dışında; 2010 *İngiliz Yazarlar Ödülü* sahibi *Ulus* ile, çocuklara yönelik yazdığı *Johnny Maxwell* serisi de yazarın külliyatını süslüyor. Ayrıca DiskDünya’ya ait *Muhteşem Maurice* ve *Değişmiş Fareleri* ile 2001 yılında, İngiltere’nin en saygın çocuk edebiyatı ödülü olan *Carnegie Madalyası*’nı da kazandı.

Kendisine dünya çapında şöhret getiren ve devasa bir hayran kitlesi kazandıran DiskDünya serisi, film ve dizilere; tiyatro, radyo ve bilgisayar oyunlarına uyarlandı. Pratchett’in eserleriyle sayısız ödül kazanmış olması yetmezmiş gibi, adına verilen bir de “ilk kitap ödülü” var.

Pterry, 2015 yılında ne yazık ki boyut değiştirerek hayranlarını ve yarattığı dünyayı öksüz bıraktı. Fakat bugün hâlâ aramızda dolaştığını rivayet edenler de az değil. Büyünün gücüyle tabii.

Terry Pratchett, halen İngiltere’de ‘kitabı raflardan en çok araklanan yazarlar listesi’nde başı çekiyor.

www.terrypratchett.co.uk

HANIMLAR VE BEYLER

© 2017, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1992, Terry and Lyn Pratchett

İlk baskı 1992 yılında, İngiltere’de *Lords and Ladies* adı ile Victor Gollancz Ltd tarafından Colin Smythe Ltd’nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Victor Gollancz Ltd/Orion Publishing Group ile anlaşmalı olarak Anatolialit Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Terry Pratchett
TÜRKÇELEŞTİREN: Niran Elçi
EDİTÖR: Ümit Mutlu
DİZİ EDİTÖRÜ: Burhan Düzçay
SON OKUMA: Sinan Çam
KAPAK GÖRSELİ: Josh Kirby
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Aynur Sarıbüyük

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Nisan 2018 (2000 adet)

ISBN: 978-605-2349-24-3
Yayınevi sertifika no: 11945
Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

www.delidolu.com.tr

Terry Pratchett

HANIMLAR VE
BEYLER

BİR DİSKDÜNYA® ROMANI - 14

Delü

YAZARIN NOTU

Diskdünya kitaplarının büyük kısmı birbirlerinden bağımsız kitaplardır. Belli bir sırayla okumak işe yarar, ama şart da değildir.

Fakat bu kitap farklı. Bu kitaptan önce olanları görmezden gelemem. Havamumu Nine, ilk kez *Eşit Haklar*'da ortaya çıktı. *Ucube Kocakarılar*'da küçük bir cadı konseyinin gayriresmî başkanı oldu. Bu cadı konseyi; defalarca evlenmiş, tasasız Ogg Ana'dan ve yağmur damlaları, güller ve kedi bıyıkları konusunda pek duygusal olabilen kırmızı burunlu, dağınık saçlı, genç Magrat'tan oluşuyordu.

Olan bitenler, belli bir Iskoç kralıyla ilgili bir tiyatro oyununa çok benziyordu; sonunda da, eskiden saray soytarısı olan II. Verence, küçük dağlarla çevrili ve ormanlarla kaplı Lancre ülkesinin kralı oldu.

Aslında teknik olarak, *olmaması* gerekiyordu; çünkü tam olarak krallığın veliahdı sayılmazdı. Ama cadılar onun bu iş için en iyi aday olduğunu düşündü ve insanların genelde dediği gibi, sonu iyi olsundu da gerisi önemli değildi. Kitabın sonunda Magrat, Verence ile çok muğlak bir şekilde sözlendi. Çok muğlak; çünkü ikisi de o kadar utangaçtı ki, ne zaman karşılaşsalar,

söylemek için geldikleri şeyi hemen unutuyorlardı ve ne zaman biri bir şey söylemeyi başarsa diğeri hemen yanlış anlayıp güceniyordu ve ikisi de sürekli diğerin ne düşündüğünü merak ediyordu. Bunun adı aşk olabilir. Fakat aşk değilse de ona en yakın şeydir.

Cadılar Dışarıda'da ise üç cadı koskoca kıtayı aştı ve Kader'e reddedemeyeceği bir teklif yapmış olan Peri Anne'yle yüzleşmek zorunda kaldı.

Bu kitap, memlekete döndüklerinde olanları anlatıyor.

ŞİMDİ, OKUMAYA DEVAM EDİN...

Şimdi, okumaya devam edin...

Her şey ne zaman başlar?

Aslında pek az sayıda başlangıç vardır. Ah, evet, bazı şeyler başlangıçmış gibi görünür.

Perde kalkar, ilk piyon oynatılır, ilk atış yapılır...* ama bunların *hiçbiri* başlangıç değildir. Oyun, maç ya da savaş, binlerce sene önceye dayanan bir olaylar şeridindeki küçük bir pencere olabilir. Mesele şudur ki, her zaman her şeyin bir *öncesi* vardır. Mesele *her zaman* bir '*Şimdi, Okumaya Devam Edin*' meselesidir.

İnsanlar, nihai başlangıcı bulmak için çok çaba harcamıştır.

Şu andaki bilgimiz şu şekilde özetlenebilir:

Başlangıçta hiçlik vardı ve patladı.

Başlangıç hakkındaki diğer teoriler, evreni tanrıların, üstelik de babalarının kaburgalarından, bağırsaklarından ve testislerinden yarattıklarını anlatır.** Bu tür teorilerden çok vardır. İlginçlerdir ama kozmoloji hakkında söyledikleri şeyler yüzünden değil; insanlar hakkında söyledikleri şeyler yüzünden. Hey çocuklar, sizce sizin yaşadığımız kasaba hangi organdan doğdu?

---

* Muhtemelen ilk piyona.

** İyi bir espriyi tanrılar da herkes kadar sever.

Ama bu hikâye Diskdünya'da başlıyor; uzayda yolculuk eden devasa bir kaplumbağanın kabuğunda duran dört dev filin sırtında taşıdığı ve kimsenin organlarından yapılmamış bir dünyada.

Fakat ne zamandan başlamak gerek?

Binlerce sene öncesinden mi? Kocaman bir kızgın taş yağmurunun çılgınlıkla saçarak gökyüzünden düştüğü, Bakırtepe Dağı'nda bir çukur açtığı ve on beş kilometrelik alandaki tüm ormanı dümdüz ettiği zamandan mı?

Cüceler o taşları kazıp çıkardı, çünkü bir tür demirden yapılmışlardı. Genel kanının aksine cüceler, demiri altundan daha fazla severler. Tek sorun, demirin miktarı altundan daha fazla da olsa, demir hakkında şarkılar söylemek zordur. Yoksa cüceler demire âşıktır.

Ve o taşlarla birlikte gelen de buydu: demir aşkı. O kadar güçlü bir aşkı ki, tüm demirleri kendine çekiyordu. Bu taşları ilk defa keşfeden üç cüce, kendilerini ancak, zincir zırh pantolonlarını çıkararak kurtarabildi.

Pek çok dünyanın çekirdeğinde demir vardır. Ama Diskdünya, bir pide kadar çekirdeksizdir.

Disk yüzeyindeyken bir iğneye sihir yaparsanız, iğne Merkez'i gösterir, çünkü sihir alanının en güçlü olduğu yer orasıdır. Bu kadar basittir.

Kıt hayal gücüyle tasarlanmış başka dünyalarda ise iğne, demir aşkına doğru döner.

Eskiden, cüceler ve insanlar, demir aşkına feci şekilde ihtiyaç duyuyordu...

Ve şimdi, zamanı binlerce sene sonrasına saralım; her daim ilerlemekte olan *şimdiden* yaklaşık elli sene öncesine, bir yamaca

bakalım. Genç bir kadın koşuyor. Bir şeyden kaçmıyor, tam olarak değil. Tam olarak bir şeye doğru koştuğu da söylenemez. Sırf genç bir adamın hemen önünde kalabilmek için koşuyor ama elbette çok da uzaklaşmıyor, çünkü çok uzaklaşırsa genç adam pes edip kovalamaktan vazgeçebilir. Ağaçların arasından çıkıp otlarla kaplı bir vadiye iniyorlar. Orada, küçük bir tepenin üzerinde, taşlar var.

Aşağı yukarı bir insan boyundaki taşlar, tıknaz bir adamdan biraz daha kalın.

Ve bir şekilde, *dikkate değmezmiş* gibi görünüyorlar. Normalde hayal gücü, eğer bir taş halkası varsa ona sakın yaklaşma, der; hele de halka, devasa ve kasvetli trilitlerden oluşmuşsa ve ortasında da kurbanların kanıyla yıkanmış, karanlık anılarla haykıran kadim sunak taşları varsa. Bu sıkıcı, güdük yumruların ise bahsetmez.

Birazdan, genç kadının fazla hızlı koştuğu ortaya çıkacak ve kahkahalar atarak kovalayan genç adam onu kaybedip bıcaacak; sonunda da tek başına kasabaya dönecek. Ama bu noktada genç kadın bunu bilmiyor, saçlarına taktığı çiçekleri düzelterek dalgın dalgın dikiliyor. O türden bir akşam bu.

Genç kadın taşlardan haberdar. Normalde kimse size taşları anlatmaz. Ve kimse size, oraya gitmemenizi söylemez. Çünkü taşlardan bahsetmekten kaçınanlar, yasakların cazibesini de bilir. İnsanlar taşlara... gitmez işte. Özellikle de cici kızlar.

Ama burada, karşımızdaki kadın, herkesin anladığı şekliyle bir cici kız değil. Her şeyden önce, güzel değil. Onu gören çok iyi niyetli bir yalancı, rüzgâr arkadan vururken ve doğru ışık altındayken, çenesinin şekline ve burnunun kemerine bakarak “düzgün” diye nitelendirebilir onu. Fakat gözlerindeki ışıltı,

genç kadının, çevrelerindeki çoğu insandan daha zeki olduğunu keşfetmiş ama yapacağı en zekice şeyin diğerlerinin bunu anlamasına asla izin vermemek olduğunu henüz kavrayamamış biri olduğunu gösteriyor; burunla birlikte, ona son derece huzursuz edici ve keskin bir ifade veriyor. Konuşabileceğiniz bir yüz değil bu. Ağzınızı açtığınız an delici bakışların hedefi olursunuz ve o bakışlar size şöyle der: Söyleyeceğin şey umarım ilginçtir.

Şimdi, küçük tepenin üzerindeki sekiz taş da aynı delici bakışlara maruz kalıyor.

Hmm.

Genç kadın ihtiyatla yaklaşıyor. Kaçmaya hazır bir tavşanın ihtiyatı değil bu. Daha çok, bir avcının hareketlerine benziyor.

Ellerini kalçasına dayıyor... sanki kalçası varmış gibi.

Sıcak yaz göğünde bir tarlakuşu uçuyor. Bunun dışında ortalık sessiz. Küçük vadide ve yamaçların yükseklerinde çekirgeler cızırdıyor, arılar vızıldıyor; çimenler minicik seslerle capcanlı. Ama taşların etrafı her zaman suskun.

“Buradayım,” diyor genç kadın. “Göster bana.”

Halkanın içinde siyah saçlı, kırmızı elbiseli bir kadın beliriyor. Halkayı oluşturan taşlar birbirlerinden ancak bir taş atımı kadar uzak; ama bir şekilde kırmızılı kadın, çok uzaklardan gelmiş gibi görünüyor.

Başkası olsa o noktada kaçardı. Ama genç kadın kaçmıyor ve bu, halkanın içindeki kadının ilgisini çekiyor.

“Demek gerçeksin...”

“Elbette. Adın nedir kızım?”

“Esmerelda.”

“Ne istiyorsun peki?”

“Hiçbir şey istemiyorum.”

“Herkes bir şey ister. Yoksa *neden* buraya gelesin?”

“Yalnızca gerçek olup olmadığını görmek istedim.”

“Senin için, kesinlikle gerçeğim... *Keskin* gözlerin var.”

Genç kadın başını sallıyor. Kibri o kadar sağlam ki, taş atsanız geri seker.

“Bunu öğrendiğine göre,” diyor halkanın içindeki kadın, “söyle, ne istiyorsun?”

“Hiçbir şey.”

“Gerçekten mi? Geçen hafta, Bakırtepe’den daha yüksek dağlara gidip trollerle konuştun. Onlardan ne istiyordun?”

Genç kadın, başını yana eğiyor.

“Bunu nereden biliyorsun?”

“Zihninin en tepesinde duruyor kızım. Herkes görebilir. Gözleri... *keskin* olan herkes.”

“Bunu bir gün ben de yapabileceğim,” diyor genç kadın, kendini beğenmişlikle.

“Kim bilir, belki. Trollerden ne istedin?”

“Ben... onlarla konuşmak istedim. Zamanın *geri geri* aktığını düşündüklerini biliyor muydun? Dediklerine göre, geçmişi görebildiğin için... ve...”

Halkanın içindeki kadın kahkaha atıyor.

“Onlar aptal cücelerden farksız! Çakıl taşlarından başka hiçbir şeyle ilgilenmezler. Çakıl taşlarının ilginç bir tarafı yok.”

Genç kadın, çakılların da pekâlâ ilginç olabileceğini söylemiş gibi, tek omzunu silkiyor.

“Neden o taşların arasından çıkamıyorsun?” diye soruyor.

Ama sonra, bunun yanlış soru olduğu izlenimini ediniyor.

Kadın dikkatle, soruyu duymazdan geliyor.

“Çakıllardan çok daha fazlasını bulma konusunda sana yardımcı olabilirim,” diyor.

“Halkanın içinden çıkamıyorsun, değil mi?”

“Bırak da sana istediklerini vereyim.”

“Ben istediğim her yere gidebilirim ama sen halkanın içinde kapana kısılmışsın,” diyor genç kadın.

“Ya? *Gerçekten* mi?”

“Cadı olduğumda, istediğim *her yere* gidebileceğim.”

“Ama sen asla cadı olamayacaksın.”

“Ne?”

“Söz dinlemediğini söylüyorlar. Öfkene hâkim olamadığını söylüyorlar. Disiplinsiz olduğunu söylüyorlar.”

Genç kadın, saçlarını arkaya atıyor. “Ah, bunu da biliyorsun, öyle mi? Eh, söylerler elbette. Ama onlar ne derse desin, ben cadı olmaya kararlıyım. Kendi kendime de öğrenebilirim. Hayatı yaşamayı bilmeyen kaçık yaşlı hanımları dinlemem zaten gerekmiyor. Üstelik... gelmiş geçmiş en iyi cadı olacağım.”

“Benim yardımımlla, olabileceğine inanıyorum,” diyor halkanın içindeki kadın. “Senin delikanlı seni arıyor sanırım,” diye ekliyor sakın sakın.

Genç kadın, aynı tek omuz hareketiyle karşılık veriyor, delikanlının isterse bütün gün arayabileceğini anlatırcasına.

“Olabilirim, değil mi?” diyor.

“Harika bir cadı olabilirsin. Her şey olabilirsin. Ne istersen. Halkanın içine gir. Bırak, sana göstereyim.”

Genç kadın birkaç adım atıyor ama sonra duraksıyor. Halka kadınının ses tonunda bir şey var... Gülümsemesi hoş ve dostça fakat sesi fazla çaresiz, fazla telaşlı, fazla aç.

“Gerek yok. Ben buradayken de çok şey öğre...”

“Hemen taşların arasından geç!”

Genç kadın yine duraksıyor.

“Bana bir şey yapmayacağını nere...”

“Halka zamanı sona ermek üzere! Burada neler öğrenebileceğini bir düşün! *Hemen!*”

“Ama...”

“*Geç diyorum!*”

Ama bütün bunlar, uzun zaman önceydi. Geçmişte.* Dahası, o ukala genç kadın...

...yaşlandı.

Bir buz diyarı...

Kış değil; çünkü kış demek, ortada bir de güz olduğunu, hatta belki bir gün baharın bile gelebileceğini varsaymak demektir. Burası yalnızca bir buz zamanı değil, bir buz diyarıydı.

At sırtındaki üç şekil, karla kaplı yamaçtan aşağı, sekiz taştan oluşan halkaya bakıyordu. *Bu taraftan* bakınca taşlar çok daha büyük görünüyordu.

Atlıları bir süre izledikten sonra onlarda bir tuhaflık fark ediyordunuz... giysilerindeki tuhaflıktan da fazlasını yani. Atların buz gibi havada asılı kalan sıcak nefeslerinin buğusunu görebiliyordunuz ama binicilerin nefesini göremiyordunuz.

“Bu sefer,” dedi ortadaki şekil, yani kırmızılı bir kadın, “yenilgi olmayacak. Diyar bize kucak açacak. Diyar artık insanlardan nefret ediyor olmalı.”

“Ama *cadılar* vardı,” dedi diğerlerinden biri. “Hatırlıyorum.”

---

* Ki geçmiş, bambaşka bir diyardır.

Terry Pratchett

HANIMLAR VE BEYLER

“Cadılığın özelliği bu,” dedi Nine. “Seni tam olarak genç tutmuyor ama yaşlı olarak çok daha uzun süre yaşıyorsun...”

Lancre Krallığı’nda üç cadı yaşar: Biri uzun boylu, aksi ve *burunludur*, diğeri tek dişi kalmış yuvarlak ve rahat bir yastık gibidir; sonuncusuysa genç, duygusal ve oldukça... eh, duygusaldır.

*“Ölmeyen şey yaşayamaz. Yaşamayan şey değişemez.
Ve değişemeyen şey, öğrenemez.”*

Ancak bu *duygusal* cadının düğününün arifesinde fazlasıyla *haşın* olaylar gerçekleşmek üzere; zira düğün listesinde davetsiz misafirler var: elfler. *Gerçek* elfler.

DiskDünya’nın on dördüncü kitabı *Hanımlar ve Beyler*, Shakespeare’in ölümsüz eserlerine bir kez daha –ve bolca– atıfta bulunarak, Türkiye’deki okurunun karşısına ilk kez çıkmanın heyecanını yaşıyor.

Facebook: DiskDunyaTurkiye Twitter: diskdunya_tr Instagram: diskdunya

Delidolu

delidolu.com.tr

Facebook Twitter Instagram delidolukitap

ISBN: 978-605-2349-24-3

9 786052 349243